

Ο Ιωάννης, ο μεγαλύτερος εκ των προφητών σύμφωνα με τον Χριστό (Μτθ. 11,11), προφητευόμενος ο ίδιος από τον Ησαΐα, Μαλαχία και Ζαχαρία, ο μεγάλος ασκητής της ερήμου και αγωνιστής της αληθείας, ο δείκτης και προάγγελος του Μεσσία, ο ετοιμάζων την οδόν προ προσώπου Του (Μκ. 1,2), βλέπει τον Ιησού να έρχεται προς το μέρος του από μακριά, από Ναζαρέτ της Γαλιλαίας (εκεί μεγάλωσε, ενώ στη Βηθλεέμ γεννήθηκε). Αυτό έμμεσα επισημαίνει τον “ξένον και ουράνιον τόκον” του Σωτήρος και μια προτροπή ίνα “ξενωθώμεν του κόσμου, τον νουν εις ουρανόν μεταθέντες” (ξ΄ οίκος του Ακαθίστου Ύμνου), εγκαταλείποντας δηλαδή το κοσμικό φρόνημα. Λέει λοιπόν ο Ιωάννης στους παρευρισκόμενους: «ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο (πανσθενής) ΑΜΝΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, ΠΟΥ ΠΑΙΡΝΕΙ ΠΑΝΩ ΤΟΥ (όχι μόνο σηκώνει αλλά και εν τω αίματί Του εξαλείφει, διαρκώς και ολόκληρη) ΤΗΝ ΑΜΑΡΤΙΑ (τη χειρότερη δηλαδή ζημιά) ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ» (Ιω. 1,29) {βλ. και Νικόλαου Σωτηρόπουλου, “Το Ευαγγέλιο του Ιωάννου”, σελ. 118-119}.

Τον ονομάζει λοιπόν ο Ιωάννης προβατάκι (αμνό), εικόνα της πραότητας και της υπομονής, που προορίζεται να θυσιαστεί ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, για όλη την Οικουμένη. Ο Βαπτιστής δεν έχει στο μυαλό του μόνο το πασχάλιο δείπνο των Ιουδαίων και την ανάλογη συμβολική του, αλλά εκείνο το αρνίο που θυσίασαν οι Εβραίοι κατά την τελευταία νύχτα πριν την Έξοδό τους από την ανελευθερία της Αιγύπτου και που αποτελεί τύπο του Μεσσία Χριστού. Άλλωστε το φάγανε τότε ψητό ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΟ, χωρίς να του σπάσουν τα κόκαλα (Εξ. 12,46), όπως και στον σταυρωμένο Χριστό, πάνω από 1.200 χρόνια μετά τα γεγονότα της Εξόδου, οι στρατιώτες ΔΕΝ ΣΠΑΣΑΝΕ ΤΑ ΚΟΚΑΛΑ ΤΩΝ ΜΗΡΩΝ, αφού είχε ήδη εκπνεύσει (Ιω. 19,36/Α΄ Καθολική Πέτρου 1,19). Και όπως τότε ο Θεός ελευθέρωσε τους Εβραίους από τη φαραωική υποτέλεια και σκλαβιά, έτσι και η θυσία του Υιού του Θεού οδήγησε το λαό Του στην πνευματική ελευθερία από τα πάθη, την αμαρτία, το θάνατο. Αποκαλύπτεται δηλαδή, από τη βάπτιση ήδη του Χριστού, ότι ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΤΑΥΡΙΚΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ, όπως εξάλλου και στην βυζαντινή εικόνα της Γεννήσεως μοιάζει το σπαργανωμένο βρέφος Ιησούς να είναι σαβανωμένο και να κείται σε μια φάτνη που δεν απέχει πολύ από μνήμα. Στην Αποκάλυψη του αγίου Ιωάννη, το σφαγμένο Αρνίο είναι ταυτόχρονα και το Δυνατό Αρνίο, “Βασιλέας των βασιλέων και Κύριος των κυρίων”, που νικάει τους εχθρούς του Θεού (17,14), εξουσιάζει το θάνατο (1,18), κατευθύνει και οδηγεί στις ουράνιες νεροπηγές (7,17) (βλ. και Σάββα Αγουρίδη, “Το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο”, σελ. 220-224).

Εισάγει επομένως ο Πρόδρομος στην έννοια ενός ταπεινού Μεσσία (το όνομα σημαίνει χρισμένο βασιλέα, «χριστόν Κυρίου») -όχι του πανίσχυρου και πολιτικοθησκευτικού που περίμεναν οι ομοεθνείς του- ο οποίος άγιος Απεσταλμένος θα έσωζε τον κόσμο με τις δοκιμασίες και τις πληγές Του (ο θρόνος Του θα είναι τα καρφιά Του και όχι η κοσμική του δύναμη), όπως και ο Ησαΐας υποδεικνύει, 800 χρόνια π.Χ., με την προφητεία του Πάσχοντα Δούλου του Κυρίου: «Βασανιζότανε και όμως ταπεινά υπέμενε, χωρίς παράπονο κανένα. Σαν πρόβατο που τ΄ οδηγούνε στη σφαγή, καθώς το αρνί που στέκεται άφωνο μπροστά σ΄ αυτόν που το κουρεύει, ποτέ του δεν παραπονέθηκε. Κακόπαθε, καταδικάστηκε ...για τις αμαρτίες μας χτυπήθηκε απ΄ το θάνατο... έκανε τη ζωή του θυσία εξιλέωσης»

(53,7). Στο βάθος των λόγων του Βαπτιστή Ιωάννη εμπερικλείονται ως εκ τούτου οι μεσσιανικές ιδιότητες των εν υπομονή αντιπροσωπευτικών παθημάτων χάριν του λαού και της λύτρωσης από την αρχέγονη αμαρτία. Ο Ιησούς είναι ο αληθής πασχάλιος αμνός, που θυσιάζεται υπέρ της ζωής του κόσμου (βλ. και Π. Τρεμπέλα, “Υπόμνημα εις το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον”, σελ. 69-70).

«ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ (τον δείχνει με το δάκτυλό του και για εκείνους που τον αγνοούν) για τον οποίο εγώ σας είπα», συνεχίζει ο Ιωάννης να αποκαλύπτει στους μαθητές του, ότι «ύστερα από εμένα έρχεται κάποιος που είναι ανώτερός μου, γιατί ΥΠΗΡΧΕ ΠΡΙΝ ΝΑ ΓΕΝΝΗΘΩ» (Ιω. 1,30). Είναι βέβαιο ότι μιλάει εδώ για τον Ιησού ως τον προϋπάρχοντα και αιώνιο Θεό. «Και εγώ κάποτε δεν ήξερα ποιος είναι (εννοεί ότι δεν γνώριζε πως ο Ιησούς είναι ο Μεσσίας)», τους λέει ο Βαπτιστής, «για να τον γνωρίσει όμως ο Ισραήλ (για να φανερωθεί το λαμπρό Του φως-δόξα) γι’ αυτό ήρθα εγώ και βαπτίζω ΜΕ ΝΕΡΟ» (Ιω. 1,31). Ιησούς και Ιωάννης δεν συναντιόντουσαν συχνά, αν και ήσαν συγγενείς. Άλλωστε ο Ιωάννης ζούσε στην έρημο. Όμως την ώρα της βάπτισης ήταν που η Πρόνοια του Θεού αποκάλυψε ξεκάθαρα στον (εργάτη της Θείας Οικονομίας) Ιωάννη την μεσσιακή ιδιότητα του Ιησού -μερίμνησε η Θεία Χάρη ώστε να καταφθάνουν χιλιάδες Ιουδαίοι για να βαπτιστούν στον Ιωάννη «ίνα μαρτυρηθή εν μέσω πολλών ο Ιησούς» (Ζιγαβηνός). Μέχρι τότε ο Ιησούς εθεωρείτο για όλους «γιος του ξυλουργού» Ιωσήφ (Μτθ. 13,55). Κατά τη βάπτισή Του έγιναν τα αποκαλυπτήριά Του ως Υιού του Θεού, για την οποία μέρα περίμενε προσευχόμενος πολλά χρόνια, αναμένοντας το σύνθημα εκ του Ουρανού, για την επίσημη καθιέρωσή Του πλέον στα μάτια του κόσμου εκ Θεού Πατρός (βλ. επισκόπου Αχελώου, “Εκείνος, ο Ιησούς Χριστός”, σελ. 97,98 & “Υπόμνημα ...”, σελ. 71).

Από ταπείνωση ο Ιωάννης δεν ήθελε να βαπτίσει τον Ιησού: «Εγώ έχω ανάγκη να βαπτιστώ από σένα και εσύ έρχεσαι σε μένα;» του είπε. Ο Ιησούς όμως του απαντά: «Ας τ’ αφήσουμε τώρα αυτά, γιατί πρέπει να εκπληρώσουμε και οι δυο μας ό,τι προβλέπει το σχέδιο του Θεού» (“πρέπον εστίν ημίν πληρώσαι ΠΑΣΑΝ δικαιοσύνην”, κάθε θεία εντολή, Ματθ. 3,15). ‘Γενόμενος υπό Νόμον’ ο Ιησούς (Γαλ. 4,4), ταπεινά εκπληρώνει σ’ όλη Του τη ζωή τις ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ της Παλαιάς Διαθήκης (Π.Δ.) για τον Μεσσία (τρανή απόδειξη της θεότητός Του κατά τον Πασκάλ), με ΑΠΟΚΟΡΥΦΩΜΑ το πλήρες δόσιμο του εαυτού Του, την υπακοή στο Θεό μέχρι θανάτου, σε αντιδιαστολή με τους πρωτόπλαστους που είχαν αρνηθεί το θέλημα του Κυρίου -η ηθική πτώση τους αναφέρεται εκτός από την Π.Δ. και από τον Πλάτωνα και τον Ησίοδο. Τότε ο Ιωάννης δεν τον εμπόδισε πλέον στο να βαπτιστεί.

Μόλις βαπτίστηκε ο Ιησούς, «ΒΓΗΚΕ ΑΜΕΣΩΣ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΡΟ», σε αντίθεση με τους συμβαπτιζόμενους Του Ιουδαίους, που εξομολογούνταν πρώτα τις αμαρτίες τους ενώπιον του Ιωάννη. Εδώ ο ευαγγελιστής Ματθαίος (3,16) θέλει να τονίσει την αναμαρτησία του Ιησού και άρα και την θεότητά Του, αφού ο μόνος αναμάρτητος είναι ο Θεός. Μάλιστα η προφητεία του Ησαΐα βγήκε απολύτως αληθινή: «Ανομία καμιά δεν είχε πράξει και δόλος δεν είχε βρεθεί στο στόμα του» (53,9). Παράλληλα, η βύθισή Του στο νερό προαναγγέλλει την κάθοδό Του στον άδη και το «ανέβη ευθύς από του ύδατος» (Μτθ. 3,16) φανερώνει την τριήμερη ανάστασή Του. Το ίδιο

λοιπόν το νερό είναι ο τάφος Του (ήδη από την Παλαιά Διαθήκη το ύδωρ εισάγει στις έννοιες του χάους, του μηδενός, της καταστροφής αλλά και του εξαγνισμού και της αναδημιουργίας) και η φωνή του Θεού Πατέρα, στη συνέχεια, μάς εισάγει στην πραγματοποιηθείσα ένδοξη έγερσή Του εκ νεκρών (βλ. και πάπα Βενέδικτου ΙΣΤ΄, “Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ”, σελ. 37-44). Η Ορθόδοξη Εκκλησία κατά το Μυστήριο του Βαπτίσματος ακολουθεί τον ίδιο συμβολισμό: Της τριπλής βύθισης στο ύδωρ της κολυμβήθρας -ταφής ως προς την αμαρτία- και της έγερσης ως προς την νέα χριστιανική ζωή, δυνάμει της αναστάσεως του Χριστού.

«Και νά, ΑΝΟΙΞΑΝ ΓΙ’ ΑΥΤΟΝ ΟΙ ΟΥΡΑΝΟΙ» -για “σχιζόμενους ουρανούς” μιλάει ο Μάρκος (1,10), που σημαίνει άνοιγμα των νεφελών- ως χαρισματική μήτρα που κυφορεί κάτι το εντελώς νέο στα ανθρώπινα, αλλά και ως επανασύνδεση επιτέλους των ανθρώπων με το Θεό, «ΚΑΙ ΕΙΔΕ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΣΑΝ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ»: Στην Γένεση (1,2) το Πνεύμα του Θεού σαν περιστέρι γονιμοποιεί τα πρωταρχικά νερά της Δημιουργίας Του). Πολύ σημαντικό είναι ότι εμφανίζεται και το τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, ως ξεχωριστή ύπαρξη, με μορφή περιστεριού που δηλώνει την ανεξικακία, ακεραιότητα και πραότητα, να γίνεται αισθητό με μοναδικό τρόπο στους παριστάμενους, όπως διασώζουν και οι άλλοι ευαγγελιστές, «ΝΑ ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΙ», από τον Ουρανό, ήτοι από τον θεϊκό τόπο των Αποκαλύψεων και Δυνάμεων, «ΚΑΙ ΝΑ ΕΡΧΕΤΑΙ ΠΑΝΩ ΤΟΥ», για να κατοικήσει μονίμως (Μτθ. 3,16), σε διάκριση από τους προφήτες της Π.Δ., στους οποίους εχορηγείτο προσωρινά. Στον Ιησού δωρίζεται ως στον ηγέτη της νέας αγιασμένης ανθρωπότητας (Εκκλησίας) για να μεταμορφώνει πλέον πνευματικά τους πιστούς (πρβλ. Ησαΐα 61,1-3: Πνεύμα Κυρίου επ’ εμέ...). Και όπως κάποτε ένα περιστέρι γνωστοποίησε στο Νώε το τέλος του υλικού Κατακλυσμού και μετέφερε την καλή είδηση της παγκόσμιας γαλήνης (Χρυσόστομος), έτσι και τώρα ο Παράκλητος, εν είδει αθώας περιστεράς ως ορατού σημείου, γνωστοποιεί το τέλος του οντολογικού κατακλυσμού της αμαρτίας, την αρχή εσωτερικής απελευθέρωσης και ειρήνης, την θεία υιοθεσία των ανθρώπων και τα εγκαίνια νέας καρδιακής σχέσεως των ανθρώπων με το Θεό (βλ. και Ιω. Καραβιδόπουλου: Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο, σελ. 60-65).

«Ακούστηκε τότε μια φωνή από τα ουράνια που έλεγε: ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΣ ΜΟΥ ΥΙΟΣ, αυτός είναι ο εκλεκτός μου (στον οποίον αναπαύομαι και δια του οποίου η σωτηρία)» (Ματθ. 3,17) -πρβλ. στην Π.Δ.: “Υιός μου ει συ” (Ψλμ. 2,7). Φανερώνει η φωνή αυτή την αγάπη, τη χαρά και τη συμμετοχή του Θεού Πατέρα στο μυστήριο του Υιού Του, αφού ο ίδιος φαίνεται ότι τον ενθρονίζει ως Μεσσία με το Άγιο Πνεύμα. Χρίεται δηλονότι ο Ιησούς βασιλιάς του νέου κόσμου του Θεού (ενός κόσμου πλέον χαράς δικαιοσύνης, ειρήνης, ελευθερίας κ.α.), από τον ίδιο μάλιστα τον Πατέρα Του, πλην όμως Η ΧΡΙΣΗ ΕΔΩ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΙΔΙΟ ΤΟ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ, ήτοι ο Ιησούς δεν είναι απλός άνθρωπος όπως οι βασιλείς του Ισραήλ (λ.χ. Σαούλ, Δαβίδ, Σολομώντας), οι οποίοι ενθρονίζονταν με λάδι ή μύρο από τους προφήτες, -ή καλύτερα, οι προηγηθείσες κρίσεις και ενθρονίσεις υπήρξαν ΠΡΟΤΥΠΩΣΕΙΣ του ερχομού και εγκαινιασμού του Ιησού ως εκλεκτού Απεσταλμένου του Θεού, όταν μάλιστα αποκαλύπτεται δημοσίως και η φυσική υιότητα του Χριστού προς τον Πατέρα-Θεό.

Και ο Ιωάννης διακήρυξε φανερά και είπε: «Είδα το Πνεύμα να κατεβαίνει σαν

περιστέρι από τον ουρανό και να μένει πάνω του. Εγώ δεν τον ήξερα ποιος ήταν (το τονίζει για να μην νομισθεί ότι λόγω συγγένειας τον ανακηρύσσει Μεσσία, επεξηγεί ο Χρυσόστομος), Αυτός (ο Θεός) όμως που με έστειλε να βαπτίζω με νερό (το νερό ΑΠΛΑ ΣΥΜΒΟΛΙΖΕΙ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΙΖΕΙ το βάπτισμα εν Πνεύματι) -το βάπτισμα του Ιωάννη ήταν βάπτισμα μετανοίας, προπαρασκευαστικό του μυστηριακού βαπτίσματος του Χριστού και πρόγευση του νέου κόσμου του Χριστού- Εκείνος μου είπε (στους προφήτες και τους αγίους μιλά το Πνεύμα του Θεού και αποκαλύπτει το θέλημά Του ή τα μέλλοντα να συμβούν): “Σε όποιον δεις να κατεβαίνει και να μένει πάνω Του το Πνεύμα, ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΥ ΒΑΠΤΙΖΕΙ ΜΕ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ” (όχι με τα χέρια Του, αλλά ως εκθέων τις δωρεές του Αγίου Πνεύματος). Κι αυτό εγώ το είδα (το Πνεύμα που κατέβηκε προς Αυτόν) και διακήρυξα δημόσια (ως αυτόπτης μάρτυρας) πως αυτός είναι ο Υιός του Θεού (ο Ένας και Μόνος κατά τη φύση, όπως γράφει και ο Κύριλλος Αλεξανδρείας)» (Ιω. 1,32-34) {βλ. και “Υπόμνημα εις το κατά Ιωάννην...”, σελ. 71-73}.

Τέλος, όπως φάνηκε εξ Ουρανού η φυσική υιότητα του Χριστού, έτσι και εμείς αποκτάμε την ΧΑΡΙΣΜΑΤΙΚΗ ΥΙΟΤΗΤΑ προς τον Θεό μέσω του Αγίου Βαπτίσματος, που σημαίνει είσοδο στην οικογένεια του Θεού και συνδέεται με τον θάνατο και την ανάσταση του Ιησού (Ρωμ. 6,3 κ.ε.). Και όπως χρίστηκε ο Ιησούς με το Πνεύμα ως πνευματικός ηγέτης του νέου κόσμου-λαού του Θεού, έτσι και εμείς με το άγιο Χρίσμα δεχόμεθα τα χαρίσματα της Δόξης Του και γινόμαστε μέτοχοι της ανέσπερης Βασιλείας του Θεού. Με την είσοδο της χάριτος του Θεού στην ανθρωπότητα, ένεκα του αγιαστικού έργου του Χριστού και δια της Πεντηκοστής που οδηγεί την Εκκλησία «εις πάσαν την αλήθειαν» (Ιω. 16,13), φάνηκε, από τα άγια πλέον Θεοφάνεια, πως «Τα άνω τοις κάτω συνεορτάζει και τα κάτω τοις άνω συνομιλεί» (από την ευχή του μεγάλου Αγιασμού, του Σωφρονίου Ιεροσολύμων).

Ο Κύριος γεννήθηκε ως άνθρωπος και, ζώντας ως διάκονος και υπηρέτης για μας, μαρτύρησε δια του λόγου και δια του αίματός Του για να ενωθούν οι πιστοί με το Θεό και να ζήσουν αιώνια. Και εμείς ακολουθώντας τον Αρχηγό της Ζωής οφείλουμε να δαπανώμεθα υπέρ των άλλων, να παλεύουμε κατά των παθών και να μαρτυρούμε την Τριαδική αλήθεια, διάγοντες εν ταπεινώσει και μετανοία, αφού είναι γνωστό πως «η βασιλεία του Θεού κερδίζεται με προσπάθεια και την κατακτούν αυτοί που αγωνίζονται» (Μτθ. 11,12).

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ:

“Εκείνος, Ο Ιησούς Χριστός”, επισκόπου Αχελώου Ευθυμίου, εκδ. Γρηγόρη, Αθ. 1998

“Ερμηνεία των τεσσάρων Ευαγγελίων”, Βαρθολομαίου Γεωργιάδου, επισκόπου Κορίνθου, εκδ. Δημιουργία, Αθ. 1992

“Η Αγία Γραφή”, Ελληνικής Βιβλικής Εταιρείας, Αθ. 1997

“Η Καινή Διαθήκη”, Αποστολικής Διακονίας, έκδ. Θ´, 2009

“Καινή Διαθήκη - Ο Ιησούς Χριστός και το έργο του”, ΟΕΔΒ, Γεωργίου Τσανανά-Απόστολου Μπάρλου, Αθ. 2008

“Ο Θεολόγος καθηγητής στην τάξη”, Ν. Νευράκη-Δ.Σ. Καλτσούλα, εκδ. Γρηγόρη, Αθ. 2000

“Ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ”, πάπα Βενέδικτου ΙΣΤ΄, εκδ. Ψυχογιός, Αθ. 2007

“Ο Χριστός και ο καινούριος κόσμος του Θεού”, Σάββα Αγουρίδη-Σωκράτη Νίκα, ΟΕΔΒ, 1993

“Το Ευαγγέλιο του Ιωάννου”, Νικολάου Σωτηρόπουλου, τ.α΄, εκδ. Ο Σταυρός, 1996

“Το Ευαγγέλιο του Ματθαίου”, Νικ. Σωτηρόπουλου, εκδ. Ο Σταυρός, Αθ. 1981

“Το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο”, Σάββα Αγουρίδη, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλ. 2005

“Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο”, Ιω. Καραβιδόπουλου, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλ. 1988

“Υπόμνημα εις το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον”, Π. Τρεμπέλα, εκδ. Ο Σωτήρ, Αθ. 1990

Εικόνα: estiakanea.blogspot.com